

VERSLAG Expert Meeting Sport

Datum: 1 december 2015
Plaats: nieuwe raadzaal
Tijd: 20.00 – 22.15 uur

Aanwezig: mevrouw S.A. Koebrugge (voorzitter, VVD), mevrouw W. Paulusma, (D66), de heer D. Brandenbarg (SP), mevrouw B. Enting, de heer D.J. van der Meide (PvdA), mevrouw G. Chakor (GroenLinks), de heer J.R. Honkoop (VVD), de heer A. Sijbolts (Stadspartij), de heer M. Bolle (CDA), mevrouw I.M. Jongman-Mollema (ChristenUnie), de heer W. Snelting (Student en Stad)

Namens de griffie: mevrouw G.H. Mulder (commissiegriffier)

Insprekers: de heer G.J. Huiskes, de heer M. Hartsema

Verlag: mevrouw A.M. Dunk

A. ALGEMEEN DEEL

A.1. Opening en mededelingen

De voorzitter:

- Opent de vergadering om 20.00 uur en heet iedereen hartelijk welkom.

De heer B. Reudink (Sportkoepel):

- Legt uit wat de achtergrond is van deze expertmeeting. De sportkoepel is gevormd in november 2014, naar aanleiding van de tariefsverhogingen in de sport. Bij de sportkoepel zijn 75 verenigingen aangesloten. De afgelopen tijd is een aantal thema's uitgewerkt in werkgroepen. Elke werkgroep bestaat uit vijf personen, van wie drie uit de sport en twee van de gemeente. De conceptrapportages zijn besproken in de stuurgroep met de leiding van de gemeente en het bestuur van de sportkoepel. Voor wat betreft de inhoudelijke thema's zitten gemeente en sportkoepel op een lijn. Alleen de werkgroep Financiën heeft nog geen definitief rapport.

B. INHOUDELIJK DEEL

B.1. Presentaties werkgroepen

Werkgroep 1: Eigendomsverhoudingen opstellen

De heer Ten Berge:

- Legt uit wat de opdracht was van deze werkgroep: inventariseren bij welke verenigingen de eigendomssituatie van clubgebouw en andere opstellen een issue is; oplossingsmogelijkheden om de eigendomssituatie duidelijk te krijgen en advies formuleren.
- Geeft aan dat de grond van de gemeente is en de opstellen gefinancierd door de verenigingen. Hoe kan daar enige zekerheid aan worden gegeven voor de verenigingen? Juridisch eigendom van de accommodaties is van de gemeente, maar economisch eigendom ligt bij de verenigingen.
- Stelt voor opstalrecht te vestigen voor de verenigingen, vastgelegd bij het kadaster. Dan hebben de verenigingen een bepaalde mate van zekerheid, kunnen bijvoorbeeld bij een bank lenen om te verbouwen. Verenigingen moeten dan wel aan voorwaarden voldoen. Sommige doen dit al, andere niet.
- Denkt dat verenigingen hierdoor meer zullen investeren in verbouwen en nieuwbouw. Gemeente zal borg staan, samen met het waarborgfonds. Voorwaarden aan opstalrecht: eigen middelen inbrengen, ca. 25% waarvoor de gemeente niet borg staat.

Werkgroep 2: Investeren in de sport, efficiency-mogelijkheden en zeggenschap MVOP (meerjaren-vervangingsinvesteringen en onderhoudsplanning)

De heer H. Wienen:

- Zegt dat de werkgroep heeft onderzocht welke efficiëncymogelijkheden er zijn in de manier waarop de gemeente de verenigingen faciliteert, rondom onderhoud en investeringen voor vervangingen van accommodaties. De vraag was ook wat de gemeente kan, waar de verenigingen kunnen helpen en waar het efficiënter kan. Waarom investeren en hoe? Hoe kan investeren meerwaarde opleveren? Misschien is ook technologische vernieuwing nodig.
- Geeft aan dat investeren in de sport belangrijk is. Sport is goed voor de gezondheid, het is leuk, het is goed voor de sociale vaardigheden en het schept nieuwe banen. Er zijn steeds meer Stadgers die sporten. Innovatie is nodig en kost geld.
- Zegt over onderhoud en vervanging dat de WSR dit doet met een meerjarenprogramma. Als een accommodatie afgeschreven is, komt er een nieuwe, of dat nu nodig is of niet. Geld kan soms beter worden besteed. Stimuleer de sportclubs om mee te denken en te helpen. Investeer wel het geld dat daarmee bespaard wordt op een andere manier in de accommodaties.
- Stelt recht van opstal voor accommodaties. Alternatief is dat de gemeente bouwt en de vereniging huurt tegen kostprijs. Wat minder grote sporten kunnen dan toch een accommodatie gebruiken. Gemeente kan als grote partner de markt tegen mooie tarieven onderhoudscontracten afsluiten. Gemeente kan dit openstellen voor verenigingen.
- Zegt dat de werkgroep de investeringsbehoefte niet heeft uitgezocht; dit is eerder een taak voor de gemeente. Adviseert het onderzoek uit 2012 te actualiseren.
- Merkt op dat er legio subsidiemogelijkheden zijn waar sporters niet zo veel van weten, maar commerciële bureaus wel. Adviseert een loket in te richten waar verenigingen met financieringsvraag bij terecht kunnen.

De heer Bolle (CDA):

- Vraagt hoe erop werd gereageerd dat de efficiency ten goede van de clubs zou moeten komen in plaats van de algemene middelen.

De heer Wienen:

- Antwoord dat er positief op wordt gereageerd door de sportclubs en de WSR.

Mevrouw Jongman (ChristenUnie):

- Vraagt of dit clubgebonden of locatiegebonden is.

De heer Wienen:

- Zegt dat het soms locatiegebonden is. Adviseert het over te laten aan de clubs.

Werkgroep 3: Accommodaties en dienstverlening

De heer G.P. de Vries:

- Geeft aan dat de werkgroep heeft gekeken naar de mogelijkheden om accommodaties beter te benutten door een optimale bezetting, het verbeteren van de communicatie tussen gemeente en sportverenigingen en naar beheer en onderhoud van de accommodaties.
- Stelt dat het goed zou zijn als er per accommodatie een overleg zou komen. Is al het geval op sommige sportparken. De accommodatienota zou aangepast moeten worden. Op avonden waarop veel mensen in een gebouw willen, blokkeren individuele huurders soms verenigingen. Advies is om sporthallen zo min mogelijk in delen te verhuren en een planningsoverzicht per accommodatie online zetten. Nu is het ingewikkeld uitzoeken waar nog iets gehuurd kan worden.
- In de communicatie tussen gebruiker en gemeente is er behoefte aan een vaste contactpersoon. Een soort ondernemersloket. Advies is een sportloket in te richten, waar verenigingen terecht kunnen met vragen over investeren, enz.
- Zegt dat de gemeente klanttevredenheidsonderzoeken heeft gedaan. Deze zijn soms zonder wederhoor naar buiten gebracht. Daar wordt beleid op gemaakt, maar ze zijn niet altijd representatief. Beleid maken meer in samenspraak met gebruikers.
- Zegt dat schoonmaak en beheer nu voornamelijk door de gemeente gebeurt. Bij veel accommodaties maakt maar een enkele vereniging er gebruik van. Schoonmaak en beheer kan de vereniging dan zelf doen, dit is kostenbesparend.
- Zegt dat bij vernieling en vervuiling de constatering gedaan moet worden door een ambtenaar van de gemeente. Beter is dit over te laten aan de gebruikers. Bij constatering melden aan de gemeente, dan is altijd te achterhalen wie de laatste verantwoordelijke was.

- Adviseert de gebruikers van zwembaden te verdelen naar de benodigde temperatuur van het badwater.
- Denkt dat de temperatuur in sporthallen en gymzalen wel wat omlaag kan.

De heer Bolle (CDA):

- Vraagt of er geen ruimte verloren gaat als sporthallen zo weinig mogelijk in delen worden verhuurd.

De heer De Vries:

- Zegt dat sommige verenigingen nu op verschillende plekken ruimtes moeten huren. Laat ze bij elkaar huren, de hele sporthal. Sommige clubs hebben aan een deel genoeg. Zet die dan bij elkaar.

Mevrouw Jongman (ChristenUnie):

- Vraagt hoe het voorkomt dat particuliere huurders verenigingen blokkeren.

De heer De Vries:

- Antwoordt dat de oudste gebruiker de meeste rechten heeft. Overdag prioriteit aan scholen, dan Bslim, enz. Dan zouden verenigingen aan de beurt moeten zijn en dan particulieren.

Mevrouw Paulusma (D66):

- Vraagt of geconstateerde vernieling en vervuiling consequenties zouden moeten hebben.

De heer De Vries:

- Zegt dat de laatste club die gebruik heeft gemaakt, verantwoordelijk is. Als gebruiker in gebreke is gebleven, moet de verantwoordelijke betalen.

De heer Snelting:

- Vraagt of verenigingen behoefte hebben aan meer inzicht in planning.

De heer De Vries:

- Antwoordt dat dit inderdaad zo is.

Mevrouw Chakor (GroenLinks):

- Vraagt hoe het contact met de gemeente nu verloopt. Door wie moet een sportloket gebruikt worden?

De heer De Vries:

- Antwoordt dat het door de verenigingen gebruikt zou worden, misschien wel breder, maar niet gelijk. Nu doet een vereniging bijvoorbeeld een aanvraag voor het aanleggen van veldverlichting bij de gemeente. De gemeente vereist een vergunning voor verbouwing; dit blijkt heel ingewikkeld te zijn en de vereniging wordt van het kastje naar de muur gestuurd. Een loket bij de gemeente zou beter zijn.

Werkgroep 4: Vitaliteit van verenigingen

De heer A. Molenaar:

- Zegt dat een vitale vereniging een vereniging is waar mensen graag sporten, die organisatorisch en financieel de zaken goed op orde heeft, over voldoende vrijwilligers beschikt en aan de vereiste juridische voorwaarden voldoet. Om ze vitaal te houden, zijn de randvoorwaarden: voldoende bestuurskracht, financieel gezond blijven, gelijk speelveld voor verenigingen. Regelgeving en tarifiering voor verschillende verenigingen op hetzelfde niveau. Voldoende vrijwilligers zijn noodzakelijk.
- Noemt een aantal ontwikkelingen die gaande zijn. Er is sprake van veranderende doelgroepen, een veranderende vraag. Het aanbod past niet meer bij wat groepen of individuen vragen. De vrijwilligerssituatie is veranderd als gevolg van de individualisering en de 24-uurs economie. De regelgeving is strenger geworden. Door deze ontwikkelingen staan verenigingen onder druk.
- Adviseert de verenigingen toekomstgericht te handelen. Maak een langetermijnvisie en speel in op de vraag.
- Adviseert ook de mogelijkheden binnen het sociale domein te onderzoeken en samenwerking te zoeken met andere verenigingen. Bijvoorbeeld een stichtingsbestuur voor meerdere verenigingen. Voer een actief vrijwilligersbeleid.
- Zegt dat een vereniging die niet vitaal is, een beroep zou moeten kunnen doen op professionele organisaties, zoals een sportbond, het Huis voor de Sport of de gemeente.

- Adviseert de gemeente ervoor te zorgen dat sport betaalbaar blijft en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te activeren om vrijwilligerswerk met behoud van uitkering te doen bij sportverenigingen.
- Noemt als kansen de healthy ageing, Bslim, de schoolsportvereniging en WIJ-teams.
- Adviseert de gemeente met betrekking tot het sociale domein, verenigingen vooral te ondersteunen in de opstartfase. Deze subsidie moet dan niet uit de sportbegroting worden gehaald, maar uit de subsidie van het terrein waarop de vereniging zich beweegt.
- Vertelt dat op Kardingse een bijeenkomst is georganiseerd in juni met deze werkgroep en de sportverenigingen daar. Hieruit is een loopgroep voortgevloeid voor mensen uit de wijk Beijum die in een geïsoleerde positie zitten. Bewegen en nieuwe contacten opdoen. Einddoel kan zijn gezamenlijk de vier mijl te gaan lopen in 2016. Verder is in overleg met het WIJ-team Beijum besproken of de verenigingen een rol kunnen spelen in het terugbrengen van vandalisme in de wijk. Wat sterk leeft bij vereniging is het idee om met kleinschalige projecten te beginnen.
- Wil met vitaliteit samenhangende thema's aan de orde stellen met verenigingen: de gezonde kantine en een veiliger sportklimaat.
- Zegt dat als een bestuur er uiteindelijk niet in slaagt de vereniging levensvatbaar te maken, het de vraag is of voortbestaan gerechtvaardigd is. Advies is samenwerking zoeken met andere partijen of opheffen.

De heer Bolle (CDA):

- Vraagt hoe de gemeente een bestuur van een vereniging zou kunnen versterken.

De heer A. Molenaar:

- Antwoordt dat dit via het Huis van de Sport kan. Dit gaat in de toekomst meer vraaggericht werken.

Mevrouw Paulusma (D66):

- Merkt op dat niet vitale vereniging advies kunnen inwinnen bij de gemeente, maar ook bij andere vitale verenigingen. Vraagt wat het antwoord van de werkgroep zelf is op de door hen gestelde vraag over het bestaansrecht van niet levensvatbare verenigingen.

De heer A. Molenaar:

- Antwoordt dat veel verenigingen op de lijst al niet meer bestaan. Niet levensvatbare verenigingen zouden moeten fuseren of zich moeten opheffen.

De heer B. Reudink (Sportkoepel):

- Is het eens met mevrouw Paulusma dat verenigingen ook elkaar moeten kunnen ondersteunen. Dit zou niet alleen binnen de sport, maar ook erbuiten kunnen gebeuren.

De heer Honkoop (VVD):

- Vraagt wat voor vervolg de werkgroep wil geven aan het sociale domein.

De heer A. Molenaar:

- Is ook secretaris van de federatie van Groninger amateurvoetbalverenigingen. Op de volgende algemene vergadering staat het onderwerp 'samenwerking' op de agenda. De werkgroep gaat met verenigingen aan de gang om die thema's aan de orde te stellen.

Mevrouw Enting (PvdA):

- Vraagt of de werkgroep ook samenwerking zoekt met scholen of andere organisaties in de wijken.

De heer A. Molenaar:

- Antwoordt dat de verenigingen dit zouden moeten doen. Dat is wel de bedoeling.

De heer B. Reudink (Sportkoepel):

- Legt uit dat onze maatschappij er voordeel aan heeft als er zoveel mogelijk vitale verenigingen zijn. Daarmee is er meer impact in het sociale domein.

Werkgroep 5: Breedtesport in relatie tot topsport

Mevrouw In 't Veld:

- Zegt dat het onderscheid niet altijd duidelijk is tussen topsport en breedtesport. De werkgroep heeft onderzocht hoe de Groninger sportverenigingen over de categorieën zijn verdeeld, hoe ze ondersteund worden en hoe de onbetaalde topsport beter kan worden ondersteund.

- Zegt dat de werkgroep heeft gekeken naar topsport en talentontwikkeling en breedtesport en talentontwikkeling en wat de gemeente daaraan doet.
- Geeft aan dat de werkgroep een matrix heeft gebruikt met zes categorieën, waarvan de 'buitencategorie' de topsport en de betaalde sport omvat en de andere categorieën de breedtesport. De criteria omvatten ambitieniveau, prestatieniveau en organisatieniveau.
- Doet de aanbeveling het sportklimaat te laten categoriseren als afstudeeropdracht.
- Zegt dat de gemeente Groningen globaal 21 miljoen euro vrijmaakt voor sportieve infrastructuur en 1,5 miljoen euro voor beleid. Topsport en commerciële sport hebben geen behoefte aan ondersteuning, maar toch staat er ongeveer een half miljoen euro in de sportbegroting voor FC Groningen en Donar. De werkgroep denkt dat dit bedrag misschien naar de breedtesport kan worden overgeheveld.
- Doet de aanbeveling geld te geven aan sport en beweging in plaats van aan sportbeleving. Onderzoeken laten zien dat het bijwonen van sportevenementen alleen een kortetermijneffect heeft op het zelf gaan sporten.
- Zegt dat de doelstelling van de gemeente Groningen is dat er 10% meer sporttalenten bijkomen en 10% meer sporttalenten doorgroeien. Groningen ondersteunt hiertoe de RTC's, maar er is een grote diversiteit in de RTC's en de selectiecriteria zijn heel divers. Beveelt aan een bijeenkomst te organiseren met Topsport NOORD en de breedtesport over wat het effect van alle ontwikkelingen is op de breedtesport.
- Beveelt de gemeente aan naast de clinics op basisscholen ook dergelijke clinics bij breedtesportverenigingen te organiseren. Daarnaast zou de gemeente meer aan moeten sturen op samenwerking tussen topsportorganisaties, RTC's en breedtesportverenigingen.

Mevrouw Enting (PvdA):

- Vraagt of er bij clinics op basisscholen niet meteen een link wordt gelegd naar de sportverenigingen.

Mevrouw In 't Veld:

- Antwoordt dat er geld naar RTC's gaat, die professionele trainers in huis hebben. Die zouden clinics kunnen geven bij sportverenigingen om de trainers te ondersteunen en de kinderen te enthousiasmeren. Het gaat erom de kinderen enthousiast te houden.

Pauze

Werkgroep 0: Financiën

De heer Buitenhuis:

- Zegt dat de werkgroep Financiën aan het werk is gezet om te kijken naar de begroting voor sport en te komen tot voorstellen voor verbeteringen en te kijken naar de tariefstructuren. De totale begroting voor sport is ongeveer 14,4 miljoen op een gemeentebegroting van 1 miljard euro. De kosten en inkomsten per sportcluster zijn niet te achterhalen; dit geldt zowel voor de zwembaden, gymlokalen als de sporthallen. De werkgroep kan daarom geen aanbevelingen doen.
- Zegt dat de sportkoepel niet begrijpt dat de gemeente subsidies geeft als percentage van de inkomsten, maar dit niet in samenhang bekijkt. Als de subsidies toenemen maar ook de inkomsten, wordt de gemeente er per saldo beter van, maar moeten de verenigingen vervolgens subsidie inleveren. Dat is voor de sportclubs onbegrijpelijk.
- Zegt dat de zogenaamde subsidies in het eerste jaar teveel zijn uitgekeerd. In het tweede jaar is dat verrekend en is de verenigingen het jaar daarna 700.000 subsidie onthouden. Dit is naar de algemene middelen gegaan.
- Geeft aan dat multifunctionele en welzijnsaccommodatiehoren niet op sportbegroting horen.
- Benadrukt dat met deze cijfers niet gemanaged kan worden. De gemeente zou een efficiëncyslag kunnen maken door de administratie bedrijfsmatiger aan te pakken. Wel is duidelijk dat binnen de Werkmaatschappij voor Sport en Recreatie men bezig is de begroting en de jaarrekening voor 2016 zodanig in te regelen dat er wel inzicht verkregen kan worden per sportpark en per zwembad. In de loop van 2016 kan de relevante informatie verwacht worden die nodig is om tot zinvolle aanbevelingen te komen.

- Zegt dat de stuurgroep gaat kijken naar andere gemeentes en gaat vergelijken hoe de uitgaven aan sport daar zijn.
- Merkt op dat uit de cijfers wel blijkt dat bijna 40% van de sportbegroting naar personeelskosten gaat. Dat is wel veel en zou efficiënter moeten kunnen. Ook de afschrijvingen op de kaptaallasten zijn hoog, maar die houden uiteindelijk op.
- Zegt dat van de beleidsuitgaven van 2,3 miljoen euro slechts 72.000 euro direct naar de breedtesport gaat. Er ligt een sterk accent op topsport en onderwijsgerelateerde zaken.
- Concludeert dat er een behoorlijke ongelijkheid bestaat binnen de Groningse sportverenigingen en dat er in de begroting geen geld is gereserveerd om daar wat aan te doen.

De heer Bolle (CDA):

- Vraagt of deze stevige conclusie wordt gedeeld door alle deelnemers van deze werkgroep. Vraagt waarom er minder personeel nodig zou zijn.

De heer Buitenhuis:

- Antwoordt dat de conclusie door de leden van de werkgroep wordt gedeeld. De sportkoepel heeft goed in beeld wat er nodig is. De indruk bestaat dat er een onevenredig hoog gedeelte zit in personeel.

De heer Honkoop (VV):

- Vraagt hoe snel er meer informatie op tafel kan liggen. Zegt dat er een vergelijking met cultuur gemaakt die niet helemaal duidelijk was.

De heer Buitenhuis:

- Antwoordt dat dit in de loop van 2016 gaat gebeuren. Zegt dat in Groningen veel geld wordt besteed aan cultuur en weinig aan sport. Dat is het gevoel dat onder sportmensen leeft. De werkgroep wil weleens onderzoeken of dat klopt.

Mevrouw Paulusma (D66):

- Noemt het kwalijk dat de spreker benoemt dat de sportkoepel 'bestolen' is van subsidie. Vraagt of verenigingen onderling wel eens spreken over of de ene vereniging wordt bevoordeeld ten opzichte van de andere.

De heer Buitenhuis:

- Zegt dat dit zeker gebeurt, en dat het te maken heeft met historische gronden. Het is wel te begrijpen, maar daarom is het nog niet juist.

Vragen van de publieke tribune

De heer Huiskes (tafeltennisvereniging Vinkhuizen):

- Vraagt aan werkgroep 3, naar aanleiding van het advies om de temperatuur in de gymzalen te verlagen, of ze wel weet hoe koud het daar is. Weet de werkgroep de zalen erbij liggen? Ze kunnen volgens de gebruikers veel duurzamer als ze worden geïsoleerd.
- Zegt over Bslim en andere ondersteuning voor sportprojecten, dat daar bijna 900.000 euro naartoe gaat. Door deze projecten worden gratis activiteiten aangeboden naschooltijd. Realiseert de gemeente zich wel dat dit ook concurrerend is voor de verenigingen?

De heer Hartsema (zwemvereniging de Watervrienden):

- Zegt dat hij moeite heeft met het verhaal van de laatste werkgroep. Die gaf aan weinig te weten, maar vond er vervolgens toch iets van.
- Zegt dat de sportverenigingen het uiteindelijk doen voor de leden. Die moeten betaalbaar kunnen sporten. Belangrijker vragen zijn: wat willen wij als gemeente uitgeven aan sport? Is 22 miljoen euro een goed bedrag?

Werkgroep 3

De heer de Vries:

- Zegt dat het verlagen van de temperatuur in sportaccommodaties nog geen wet is, maar een aanbeveling. Of het kan, hangt af van de sporthal. Dit laat onverlet dat misschien veel te besparen is op energie.

Werkgroep 0

De heer Buitenhuis:

- Zegt dat hij misschien iets te stellig was door de tijdsdruk. In de werkgroep is er genuanceerder gesproken, maar men is wel teleurgesteld geraakt doordat er niet inhoudelijk gediscussieerd kon worden. Wel is er gedurende het proces kennis opgedaan.

De voorzitter:

- Geeft aan dat het vervolg zal zijn bij de commissie Onderwijs en Welzijn op 6 januari 2016.

Sportkoepel

De heer Reudink:

- Zegt dat de samenwerking met de gemeente uniek was. Er is in werkgroepen geprobeerd om samen te maken, waarvan straks in de sportprogramma's veel terug te zien zal zijn. Daar is de sportkoepel heel content mee. De sportkoepel maakt zich er sterk voor dat zoveel mogelijk burgers kunnen sporten binnen de verenigingen.

De voorzitter:

- Dankt de aanwezigen voor de tijd en sluit de vergadering om 22.14 uur.